

KARRIERELÆRING, VEJLEDNING OG PROFESSION

Et studie af udviklingen af uddannelses-, erhvervs- og karrierevejledningen i udskolingen med udgangspunkt i forsknings- og udviklingsprojektet "Udsyn i udskolingen"

Ph.d.-afhandling af Bo Klindt Poulsen

AARHUS
UNIVERSITET

KARRIERELÆRING, VEJLEDNING OG PROFESSION

- Et studie af udviklingen af uddannelses-, erhvervs- og karrierevejledningen i udskolingen med udgangspunkt i forsknings- og udviklingsprojektet "Udsyn i udskolingen".

Opsummering af hovedpointer fra ph.d. afhandlingen Karrierelæring, vejledning og profession af Bo Klindt Poulsen, Institut for Pædagogik og Uddannelse, Aarhus Universitet. Afhandlingen undersøger, hvordan vejledningen i udskolingen udvikles i disse år, hvordan fremkomsten af karrierelæring kan forstås, og hvilken betydning det har for professionsudvikling i udskolingen. Empirisk undersøges hvilken betydning karrierelæringstilgangen får for vejledningen, og hvilke professionelle det er der skal udvikles, for at dette lykkes, og hvilken forståelse af professionsudvikling, der er tale om.

Afhandlingen viser, hvordan vejledningsindsatsen i grundskolen har været under udvikling gennem politiske reformer siden vejledningsloven i 2003. Det overordnede mål har været stort set det samme i hele perioden: at sikre at unge kommer videre i uddannelsessystemet, så de med deres uddannelser i højere grad kan bidrage til at sikre samfundets økonomiske vækst og egen selvforsørgelse.

Styringen af vejledningen i udkolingen i forhold til overordnede politiske mål har været fremtrædende i perioden fra 2001-2019. Og jeg peger på, at en væsentlig komponent i denne styringspraksis har været introduktionen af karrierelæringsperspektivet i vejledningen, som har haft betydning både for vejledningsopgaven og vejledningsprofessionen.

Jeg argumenterer for, at fokus på karrierelæring i vejledningen i udkolingen kommer med potentiale, men også med udfordringer. Et potentiale i forhold til at understøtte udviklingen af nysgerrighed og åbenhed i elevernes valgproces frem mod valg af ungdomsuddannelse. Men også den udfordring, at karrierelæring risikerer at forstås som individuel konstruktion og som tilpasning til samfundsstrukturer.

Jeg argumenterer derfor for en karrierelæringstilgang med fokus på, hvordan man gradvist kan gøre verden til sin egen og udvikle standpunkt, snarere end en tilgang, der fokuserer på abstrakte kompetencer og individuel refleksion.

Med introduktionen af karrierelæring i vejledningsopgaven i udkolingen bliver udgangspunktet snarere fokuseret på opgaven med at sikre elevernes evne til uddannelsesvalg og -planlægning, snarere end at være fokuseret på, hvilken profession, der bedst løser denne opgave.

Jeg argumenterer for, at både lærere og vejledere i skolen må ses som centrale professionelle, hvis karrierelæringstilgangen i skolens vejledning skal lykkes. Jeg argumenterer for potentialet i at udvikle de professionelle sammen gennem aktionslæringsbaserede forskningscirkler. Jeg argumenterer for, hvordan udviklingsprocesserne i forskningscirkler kan have flere potentialer:

- at skabe rum for demokratisk dialog mellem forsker og praktikere
- at myndiggøre deltagerne i deres egen praksis, således at deres handlemuligheder udvides.

Fakta om undersøgelsesområdet

- Vejledning i udkolingen varetages af den kommunale ungeindsats (KUI) i samarbejde med skolen.
- Kollektiv vejledning til hele klassen gives fra 7. klasse af vejledere fra KUI.
- Individuel vejledning og gruppevejledning gives fra 8. klasse til de elever, som er parate til andre aktiviteter end gymnasiale uddannelser og erhversuddannelser, af vejledere fra KUI.
- Det timeløse emne Uddannelse og job følger eleven fra 0.-9. klasse og skal bl.a. give viden, færdigheder og kompetencer til at træffe et uddannelsesvalg. Emnet varetages af skolen.

Undersøgelsens empiriske grundlag

Afhandlingen baserer sig på et ph.d.-forløb finansieret af midler fra Fremfærd – et samarbejde mellem parterne på det kommunale arbejdsmarked, Børne- og Undervisningsministeriet, Aarhus Universitet og VIA University College.

Det empiriske grundlag for ph.d.-forløbet var forsknings- og udviklingsprojektet 'Udsyn i udskolingen', som løb fra 2015-2016. Projektet blev udført af Aarhus Universitet og VIA University College og finansieret af midler fra Fremfærd på initiativ af Kommunernes Landsforening (KL) og Danmarks Lærerforening (DLF). For mere information se <https://vpt.dk/udsyn-i-udskolingen>

Om Bo Klindt Poulsen

Bo Klindt Poulsen er cand.mag., master i vejledning og arbejder som lektor i vejledning ved VIA University College. Han har skrevet sin afhandling ved Institut for Pædagogik og Uddannelse, Aarhus Universitet, hvor han har indgået i forskningsenheden i vejledning.

Tid og sted for forsvaret

1. september 2023 kl. 13-16 i Søauditorierne, lokale 1252 – 204, (Eduard Biermann Auditoriet), Bartholins Allé 3, 8000 Aarhus C.

Kontakt

Bo Klindt Poulsen
Mail: bokp@via.dk
Tlf. 87551947

